

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 ..
Negyed évre . . . 3 ..
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség

és
kiadóhivatal

Gromon-utca 2. sz. a.

Wittigschlager C. cégénél

→ ←

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula

ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvételnek

Gromon-utca 2. szám.

Az állam és állampolgárok.

A polgári törvénykezési rendtartás javaslata, a mely jelenleg az igazságügyi bizottság előtt tárgyalás alatt áll, szokatlan hullámokat idézett elő a nagy közönség körében is. Élénk, meg nem szűnő érdeklődéssel kíséri azokat a napi sajtó is s a tárgyalás alá került javaslat egyes szakaszai: a 34 és 95 §§-ok, contempplált intézkedései révén egész társadalmi osztályokat készítetett arra, hogy az első sorban igazságügyi intézkedések mikénti megállapítására ingerenciát gyakoroljanak.

A javaslat 34. §-a, a könyvkivonaton alapuló követelések illetékes bíróságáról intézkedik; míg a 95. § az ügyvédekrol és meghatalmazottakról szól. Látnivaló, ezek szerint, hogy az utóbbi § az ügyvédi kar érdeke — mondhatnám létérdeke; míg az előbbi § mindnyájunkra vonatkozik, hiszen többé kevésbé mindnyájan adósok vagyunk. Ez a magyarázata annak a szokatlan érdeklődésnek, melylyel a közönség általában e javaslat igazságügyi tárgyalását kíséri s hogy az összes kereskedelmi és iparkamarák külön — külön feliratban, nyomás érvekkkel fűjtették ki saját álláspontjukat a könyvkivonati perek illetékessége tekintetében; míg a legtöbb vidéki ügyvédkamara s első sorban a budapesti ügyvédi kamara szenvedélyes vitákban tárgyalta az ügyvédi képviselőt megszorítását s felirataik, jelentéseik az igazságügyi kormány előtt mind — mind arra szolgáltak, hogy megátolják a tervezett szakaszok megszavazását már az igazságügyi bizottságban. Mindhiába. A miniszteri javaslat változatlanul ment át a bizottságban, bár e körülmény korántsem jelenti azt, hogy a képviselőházi s főrendiházi tárgyalás alkalmával módosítás ne történhessék, mindazonáltal tekintve e javaslat mélyen fekvő közgazdasági és igazságszolgáltatási akotó elemeit, azt az öntudatos jogalkotást, mely Plósz Sándor igazságügy-miniszter eddigi törvény javaslatait kivétel nélkül jellemzi s tekintve másrészt azt, hogy a kormány többsége és felfogása e tekintetben már a bizottságban is biztosítva van: nem sok reménnyel lehetnek eltelve a kereskedők

és ügyvédek, mint a kikkre első sorban a javaslat vonatkozik s radikális változást idéz elő kereskedelmi illetve megélhetési viszonyaikban.

Elismerjük, hogy velünk született jog az életre és élethez való jogosultság. Amde más dűlőre tartozik s nem függ intellectualiter össze, hogy az élethez való természeti jog egyuttal a megélhetésre, a létezésre nézve is jogosultság legyen. Egyéni hivatottság, szerencsés körülmények s viszonyok helyes, okszerű felhasználása a fundamentális kellek arra nézve, hogy ki-ki meg is élhessen. Ezt magának, az embernek kell megszerezni s kivül esik minden tekinteten, ha képességek érvényesülését egy magasabb erkölcsi testület: az állami beavatkozás tekintélyével vélik megszerezhetni. Igaz ugyan, hogy az állam, saját jól felfogott érdekében is, kell, hogy megadja a kedvező conjuncturákat állampolgárai élete s jövője érdekében. De ezen körülmények általános emberi, ugynevezett tételes jogszabályok csak s ellenkezik e politikai felfogással, hogy az állam egyes társadalmi osztályok, körök és élethivatások számára alkosson kivételes, különleges, talán az egységgel ellentétben álló — jogszabályokat. Bizonyára sem a kereskedői kar, sem a magyar ügyvédi kar nem kívánhatja ezt. Hiszen, mire vezetne ez elv s minő kiszámíthatlan volna következményeiben csak az első lépés is e téren? Nem habozunk kimondani, hogyha e nézetek tulsulyra emelkednének, magának az állami egység és összetartózkodás alapköve: a jogegyenlőség ingana meg.

Minden törvényalkotás első követelménye, hogy az közszükségletet elégtisen ki Köz tudattá kell, hogy emelkedjen a jogszabály a szokás erejénél fogva s az állambatalomnak csupán az alkotmányszabta jellegét kell ráhelyezni, hogy e köztudat elismert, kötelező törvénynyé váljék. Az emberi önállóság s ez önállóságra való szakadatlan törekvés következménye nagy részben, hogy a javaslat szerint 1000 korona értékhatárig eljárni hivattott járásbíró előtt váltóperben az ügyvédi képviselőt kötelező ne legyen s ezzel az általános elvvel, melyet a gyakorlati élet

könnyedsége kívánt meg, függ össze az, hogy a kereskedő, az iparos, kereskedelmi, ipari ügyleteiből eredt vitás követelések érvényesítésével ne legyen kénytelen ügyvédi képviselőt igénybe venni, hanem cégvezetője, meghatalmazottja illetve segédje járjanak el az ő nevében. Ezek azok a közgazdasági okok, melyekből kindul a javaslat 95. §-a.

De követelmény az is a törvényalkotások tekintetében, hogy a tételes intézkedések gyakorlati értékkel bírjanak s a mennyire lehet könnyedségére szolgáljanak az állampolgárok összességének úgy a jogosultság érvényesítésével, mint a kötelezettség teljesítésénél. A jelenleg érvényben levő 1881. évi LIX. t.-czik azon intézkedése, mely az illetékességről, azaz arról a helyi (területi) bíróságról szól, a mely előtt egyes ügyek perelhetők: különleges kedvezményt állított fel azon kereskedőkre nézve, kik könyvkivonaton alapján pereltek. Mindig s mindenkor a kereskedő telepének (üzletének) a helye volt az irányadó: ez állapította meg az illetékességet. Másszóval, ha egy budapesti kereskedő hitelezett 200 korona értékű árut egy sepsi-szentgyörgyi vagy trencsényi lakosnak: nem a trencsényi illetve sepsiszentgyörgyi bíróság járt el per esetén hanem az a budapesti bíróság, a hol a felperesnek üzlete fekszik. Ugy gondoljuk nem kell bővebben részleteznünk azon nehézségeket, melyet az intézkedés ezáltal az adósra nézve teremtett s csak közbevetőleg említjük meg hogy ez a helyzet szolgált első sorban is alapul arra a számtalan visszaélésre, melyekről a lapok törvényszéki rovatában a különböző ügynökök és ágensek viselt dolgairól s ügyleteiről olvastunk. A javaslat azon intézkedése hogy jövőben könyvkivonaton alapuló követeléseknél mindenkor az adós, az alperes lakhelye lett az irányadó s ebből folyólag az a bíróság az illetékes, a hol az alperes lakik (tartózkodik) hamisítatlan, igaz kitejező annak a közérzésnek, melyet hazánkban a jogkereső közönség nagyobb része (az alperes, az adós) várva várt. A gyakorlati érdek helyes összeegyeztetése ez az igazságszolgáltatás elvart olesó elvével.

TÁRCZA

Örökkévaló hazugságok.

A kórház ódon, nagyszármu kapuján bedöbörgött a mentőkoesi s egy halovány, átöltött mellű gyerekmert emeltek le róla. Szoror Angela odasietett a vigyázva tipegő csoporthoz, mely a sebesültet, hozta fel a lépcsőkön és kíváncsian bámult bele a viasz-sárga arcba.

A beteget bevitték az egyik terembe. Ráfektették egy üres ágyra s a mentőorvos referált az inspekciósoknak:

— Öngyilkosság . . . Valami díjnyel ember. Szívét célzotta, de tüdőt talált. Ugy mondják, szerelmes volt a szerencsétlen . . .

Az inspekciós orvos legyintett a kezével. Régi nótá; már nem tartozik hozzá. Aztán feloldotta a beteg mellén a köteleket, amelylyel a vért állította el a mentőorvos és kímosta a sebét. A mentőorvos elköszönt, a kórházi szolga felírta az ágy fölötti táblára a beteg nevét.

Angela testvér sietve j-gget hozott, mert a sebesültnek nagy láza támadt és folyton vért köhögött. Aztán megkérdezte fölénken az orvostól:

— Megélt?

Az rábámult a kíváncsi apácára és közömbösen felelte:

— Nem.

Angela testvér megrendült. Még nagyon fiatal apácza volt, karinthiai derék jó leány, akinek szívét

még nem fásíthatta el a kórházi kegyetlen munka. Az orvos válasza folyton a fülébe esendült es borzalommal töltötte el az a tudat, hogy a fiatal ember ágya fölött ott setteng egy nehéz, sötét árnya a halálé.

Egész éjjel nem hunyta le a szemét. A sebesült mellett ült folytonosan és egyre adta hűsítő, lázesökentő jégdarabkákat. Csak egy olajos lámpa pislogott a sarokban és Angela testvér leverten nézte a lángja vajadását. Ime, így pislog az ember életének mécse is és aztán sötétség támad a nyomán.

A sebesült kínosan köhögött fel, Angela testvér kétségbeesve nézte a vergődését.

A délután, mikor az orvosok konzultáltak az új beteg fölött, hallotta, hogy csak egy-két napot jósoltak a betegnek. Csupán az egyik fiatal orvos jegyezte meg hogy nagyon gondos ápolás mellett talán még megmenthető volna.

— Eh, — nevettek a többiek a szemébe, — kinek van ideje törődni ezzel a nyomorulttal? Aztán jó is lesz neki, ha meghal.

Angela testvér fejében zakatolva kavargottak a fiatal orvos szavai. Tehát még van melegség a halál ellen? Gondos, kettőzött ápolás még megállíthatja utjában a kiröppenő készülő lelket.

Nagy meleg-futotta be a szívét. A gondolat, hogy megmentője lehet egy halálraszánt életnek, boldog remegéssel töltötte el. Ejjel nappal ott járt — kelt a sebesült ágya körül s a többi betegekkel alig törődött.

A régi betegek ravaszkodva panaszkodtak is, hogy a fiatalabb „kedves testvér“ elhanyagolja őket. Volt olyik köztük aki már négy-öt év nyomta a kórházi ágyat. Ezek már meg is szokták a fájdalomkat és keserű humorral beszéltek róla.

Ezek a régi betegek atyáskodtak a többiek fellett. Ha új beteg került, kioktatták, hogy mint türje a szenvedéseket. Annak a szürke szakálás, cvzikkeres orvosnak a keze alatt ne idege-kedjenek, mert az megharagszik. A másiknál ordítsanak, mert az azt szereti. A kórháznak ime humoristái is vannak.

A legújabb beteg körül azonban elnémult a keserű dévajkodás. Ez már a végét járta szegény s a betegek reggelenként azzal a biztos tudattal néztek az ágya felé, hogy az már üres. De nem úgy történt. Valami véltlen csoda megmentette a beteget. Hogy mi volt a csoda, senkise tudta, csak Szoror Angela. Az ő gondos ápolása, örködése visszariasztotta, a halált, amely már fagyos lehelletével megérintette a beteg ifjú lelkét.

Már az orvosok is biztak a sebesült felgyógyulásában. Söt két hét multán a beteg olyan erőre kapott, hogy a csűrőtök délutáni rendes kórházlátogatási idő alatt medengedték, hogy az ismerősök fölkeressék a beteget.

Elsőbb egy szegény emberpár lépett be. Az asszony félénken húzta le homlokáról a szines kartonkendőt és aggodalmasan szorongatta mellette tipegő kicsi leánya kezét. A férfi nagy csizmái, csak úgy kopogtak a padlón. Munkásnép lehetett.

A sebesültnek rokonai voltak. Az asszony a köténye alatt rejtgetett valamit. Tésza volt, amit a czukrásznál vásároltak és most titokban becsusztatta a beteg ágysekreényének fölájába. Nem sokáig ültek, mert az asszonynak is, a férfinak is sok dolga volt.

Most egy febetegruhás, karsu leány sietett be. Tétován nézett szét a homályos teremben és meg-

Kétségtelen ezek szerint, hogy a kereskedő és ügyvédi testületek panaszai elsősorban is fiscalis értékűek. Önmagukért, érdekekből keletkeztek. A jogkereső közönség s az igazságügyi politika érdekei az irányadók. Általános elvet speciális érdekért feladni nem politikai észszerűség s ezért nem jogosult a két társadalmi osztály panaszra. Elni és megélni két különböző fogalom: az állam a polgárok összességéért és nem kizárólag az ügyvédekért és kereskedőkért van.

A gümőkór terjedése a tej élvezete útján.

Írta: **Hutyra F. dr.**, tanár, az állatorvosi főiskola rektora.
(Végo.)

Az előbb említett kísérletes vizsgálatok kedvező eredményei és a jóval kedvezőtlenebb tapasztalati tények között mutatkozó ez az ellentét onnan ered, hogy a tehén tőgyében még tiszta, nem fertőzött tej utólagosan a fejés és kezelés közben válik fertőzötté.

Olyan istállóban, melyekben tuberkulózisban szenvedő állatok is vannak, a talaj, az alom és berendezési tárgyak rendszerint fertőzve vannak. A tüdőbajos állatok a felkőhögött váladékot lenyelvén, a váladékban levő bacillusok a gyomrokon keresztül a bélbe is innen az ürülékkel a szabadba jutnak. Még erősebben fertőzött az ürülék akkor, ha a bél is beteg s falának belső oldalán fekélyek vannak, melyek alapján folyton keverednek baktériumok a bél tartalmához. De a test egyéb szerveiből is kerülhetnek ezek a szabadba, befertőzve ilyen módon a környezetet.

Ha már most fertőzve van az istálló talaja és az alom, akkor az állatok tőgyei is, melyek azokkal érintkeznek, szintén befertőzöttek kívülről; de a bacillusok reátapadnak a gondozó egyének ruházatára, kezeire és általában minden tárgyra, a mely az alommal, a földdel vagy a már előbb beszennyezett tárgyakkal érintkezésbe jön. Könnyen beláthatni, hogy az ilyen, minden részében fertőzött istállóban mennyire nehéz lesz, még nagy gondosság mellett is, a tejet a befertőztetéstől megóvni. Ha pedig az istálló különben is elhanyagolt, ha — a mint ezt nálunk, sajnos, még nagyon gyakran tapasztalni (hiszen a centrifugáló gép még durva szennyet, szűrőket stb. is különít el legelőször a tejtől) — a fejés közben nem fordítanak kellő gondot a tisztaságra, akkor a tej befertőzése éppenséggel gyakori, ugyszólván rendszeres lesz. Minden fejés alkalmával belejutnak a baktériumok a tejebe és a mennyiben az egyszeri fejés eredményét összeöntik, az egész tej mennyiség egyaránt fertőzve lesz.

Az eddig mondottakból kitetszik, hogy a tej gümőkóros befertőzése a tejelő állatok gondos ellenőrzésével, valamint a tej fejése és kezelése közben a kellő tisztaság szem előtt tartásával elég könnyen megakadályozható. Az első föladat a tehenészetekből eltávolítani mindazokat a teheneket, a melyeken a gümőkórt már külső vizsgálattal, eléggé szembeéltő jelenségek alapján föl lehet ismerni. Különösen nem alkalmasok tej termelésére azok a tehenek, melyek a betegség miatt már lesoványodottak, legeslegkevésbé pedig azok, melyeken a tőgy tuberkulózisára utaló jelenségek észlelhetők. Ez utóbbiak a legveszedelmesebbek, mert folytonosan nagy mennyiségben termelik a ragályanyagot és az ilyen beteg tőgyből származó tej főképpen akkor káros az egészségre, ha azon töményen, más tejjel nem, vagy csak kevésbé fölhitva fogyasztják el.

A másik föltétele a tej ragálymentességének a lehető legnagyobb tisztaság a fejés és a tejkezelés közben. Az istálló rendszeres tisztogatásán és lehető-

leg gyakori fertőtlenítésén kívül, nagy gondot kell fordítani arra, hogy a fejéssel és a tejkezeléssel megbízott egyének kezeit gondosan megmossák, mielőtt a tejhez nyulnak, hogy a tőgyet fejés előtt szintén megmossák, s hogy az összes edények is tiszták legyenek.

Sajnos, ezek a föltételek, bármennyire természetesen látszanak is, nálunk csak vajmi kevés helyen vannak meg. Ha egyes nagyobb gazdaságok megfelelően berendezett tejgazdaságaiban gondot is fordítanak a tisztaságra, legtöbb helyütt, különösen pedig kiscsajdák istállóiban, azonban a viszonyok ebben a tekintetben a legelemibb követelményeknek sem felelnek meg.

Nemcsak a gümőkór, hanem más fertőző betegségek is, a tejjel széthurcolhatók lévén, föltötte kívánatos volna, hogy legalább a tejet közfogyasztás céljaira termelő tehenészetek és istállók rendszeres szakszerű ellenőrzés alá helyeztessenek. A hatóságoknak már a létező törvények és rendeletek is módot nyújtanak arra, hogy azok szigorú végrehajtásával a hatóságok ellenőrzés tekintetében intézkedjenek. Oda kellene hatniok, hogy a hatósági állatorvosok bizonyos meghatározott időközökben a tehenészeteket és istállókat megtekintsék, a te termelésre szolgáló állatokat megvizsgálják és a nem alkalmasok kiselejtésére iránt megtegyék a megfelelő javaslatokat, azonkívül pedig a tejkezelés körül a szorgos tisztaság betartását is szorgalmazzák.

A főforgó tényleges viszonyoknak kívánatos gyökeres megjavulása azonban, legalább rövid időn belül, alig várható, s ez okból minden tejfogyasztó ezidőszereint még önvédelemre van utalva. Ez pedig abban áll, hogy tartózkodjunk az olyan tejnek nyersen való élvezetétől, mely ismeretlen vagy nem eléggé megbízható forrásból származik.

Bang, Yersin, Forster és mások idevonatkozó vizsgálatai kimutatták, hogy a tejben foglalt tuberkulózis-bacillusokat 85° C. meleg már pár perc alatt elpusztítja. A tejnek ennél valamivel magasabb fokra való fölmelegítése igen egyszerű és megbízható eljárás a különben talán nem kifogástalan tejnek ártalmatlanná tételére. Annál inkább ajánlatos ez, mert a fölforralás nemcsak a tuberkulózis, hanem több más fertőző betegség (tifusz, difteria, száj- és körömfájás stb.) ragályanyagát is hatástalanná teszi.

A tejt legcélszerűbb rövid idővel az elfogyasztás előtt a kellő fokra fölmelegíteni s mindenesetre helyesebb így járni el, mint a forgalomba „pasteurizált tej” neve alatt kerülő termékeket további fölmelegítés nélkül fölhasználni, mert az ilyen tej baktérium-mentessége igen sokszor nagyon is kétséges, a fizetett magasabb ár pedig nem áll arányban az ilyen tej értékével, ill. föltöleg azzal a csekély fáradsággal, a melylyel mindenki a saját házában a tejet megbízható módon megtisztíthatja netalán ártalmas tulajdonságaitól.

Igaz, hogy a fölforralt tej a tápláló érték tekintetében mögötte áll a nyers tejnek s azért olyankor, a midőn semmi kétség sem forog fönn az iránt, hogy a tejet szolgáltató állat egészséges és hogy a tej fejése valamint további kezelése közben a legszorgosabb tisztaságot tartják szem előtt, előnyösebb a tejet nyersen élvezni. Azonban a piaci tejeire vonatkozólag ezek a föltételek majd mindig hiányoznak vagy legalább teljesen megbízható módon be nem igazolhatók. Ebből az okból, tekintettel a tej fertőzöttségéből származható igen súlyos veszedelmekre, mindenképpen tanácsos az ilyen tejet csak előzetes fölmelegítés után élvezni. Minthogy pedig a 85°-ra való fölmelegítés kevésbé módosítja annak emészthetőségét, mint a fölforralás, megfelelően gondos ellenőrzés föltétele mellett, célszerűbb az előbbi eljárást legfőjebb pár órával a tej elfogyasztása előtt alkalmazni.

mellett és megdöbbenve látta, hogy a sebesült mint török meg az izgalom alatt. Egy óra alatt két napot esett vissza a beteghez, megragadta annak kiaszott, erőtlén kezét és leborult az ágy elé.

Angela testvér megdöbbenve nézte a feketeruhás leányt. Mit akar ez itt? Mért borul le a beteg ágya előtt? Hát ki ő, hogy ime most sir, zokog, míg a betegnek reszkető, kiaszott kezét megcsókolja? És ime a beteg is mért huzza össze fájdalmasan a homlokát és mért derül ki a szeméből az arca? Hát ez a csodás üdvözült ragyogás mi az ott a beteg, lázas szemekben? És mért csókolják a vértelen, sápadt ajkak olyan sováran azt a helyet a kezén, amelyet a leány kicsattanó, piros ajkai illeltek?

Angela testvér szívét valami különös, vad érzés járta át. Mintha valaki meg akarta volna rabolni, el akarta volna ragadni tőle azt, amit sajátjának gondolt. Kedve támadt, hogy nekirohanjon a feketeruhás leánynak. De nem, nem! Megriadt, hogy ilyen pogány gondolatokra vetemedett és borzadva vetett keresztet magára:

— Apage satanas!

Angela testvért e látogatás után napokon át nagy nyugtalanság gyötörte. Folytonosan az a kérdés merült föl lelkében, hogy a feketeruhás leány eljön-e majd még? El, persze, hogy el!

Szoror Angelát végtelen harag fogta el. Mit keres az a leány itt? Mi köze ehhez a fiatal emberhez?

A következő esütörtökön a leány nem jött el. Már három óra volt s a beteg egyre nyugtalanabban tekintett az ajtó felé. Angela testvér ott ült az ágya

szoror Angela megrendült. Aztán hirtelen gondolatot megkapva odahajolt a beteghez és rekedten megkérdezte:

— Hol lakik?

Szóval sem mondta, hogy ki, de a beteg rögtön megértette.

És Angela testvér sietve futott ki a kórházból, hogy reszkedve, lázva mondja a feketeruhás leánynak:

— Várják! Siessen!

Pakots József.

Magyar kéz munkája.

Nemzetek nagyságának hőmérője büszkeségük. Nem az teszi nagyságukat, a mi értékes bennük, hanem az érték öntudata.

Még ha büszkeségünk tárgya hamis érték is, a büszkeség érzése nemzeti erő, a mit nagygyá kell nevelni. Mert habár hamis értékek nem csilloghatnak sokáig a büszkeség fényében, az üres büszkeség csak hamar értékes tárgyat keres es követel magának. Ezért kell nevelni a büszkeséget, mert ha kezdetben hiú is, később megérdemeltté válik.

Sokáig csak arra voltunk büszkék, a mit az Isten adott: földünk és bércünk gazdagságára, dús termésére. Megértettük az időt szavát: nemzetek nagysága nem lehet többé egyedül Istennek ajándéka, hanem első sorban saját fiai szelleme és munkás kezei alkotásainak eredménye.

Szellemi alkotások terén eddig is sokkal dicese kedhetünk, és hála közoktatásügyünk felvirágzásának, oly vetésre tekinthetünk, mely a jövőben az eddigiek-nél is gazdagabb szellemi termést ígér.

Kezeink alkotásai, iparunk a többi nemzeteké meggett van ugyan, de ezen a téren is tettünk már egy nagy lépést: a miunk van, azt ápoljuk és büszkék vagyunk arra. A nagy nemzetek között ipari büszkeségünk még csak hamis csillogás, de ezt a büszkeséget növelnünk kell, mert az öntudat ereje lappang benne, azé az öntudaté, hogy ily fejlett iparra van szükségünk, melyre méltán lehesünk büszkék.

Szűk hatáskörömben tettem én egy kísérletet, egy kezdő lépést, melyet lehet, hogy elfogult vagyok, a mikor hiszem és alkalmasnak tartom arra, hogy iparunk felvirágoztatására némi gazdasági lendületet teremtsen, de ezt a lépésemet arra nézve már valóban jónak, fontosnak tudom, hogy hazai iparunk pártoló szeretetét a serdülő ifjúság lelkebe oltsa. Növendékeimet magam köré gyűjtöttem s felszólítottam őket — azon óhajomnak adtam kifejezést — hogy iuházati és egyéb ipari szükségleteiket egyedül magyar ipari termékekből fedezzék. Ezt a kérésemet ök egy szívvel-lélekkel, mondhatom nagy lelkesedéssel magukévé tették. Hogy ez könnyen és sikerrel legyen keresztülvihető, hogy a kívánt szükségletek előállíttassanak és megszerzethetők legyenek, ipartelepekkel és kereskedőkkel lepek összeköttetésbe és hiszem, hogy vásszon, ruhaszövet, harisnya, cipő, keztyű, kalap stb. mind hazai és hozzá még jó minőségben lesznek beszerezhetők. Gondom lesz arra, hogy kezdetből az intézet növendékei a legközelebbi tavaszi ruházatkészítéssel már mind magyar iparos kezek munkáját szerezhessék be.

A hazai iparpártolás hasonló módjára szándékozom a többi tanító és tanítónőképzők s az összes népoktatási intézetek vezetőit megnyerni.

A mit egy el nem érhet, elérheti ezer és ezer, ha karöltve dolgozik.

Tömörüljünk! Ne csak akkor, amidőn a saját egyéni érdekeink azt megkívánják, de vállatve sorakozzunk most, a mikor a szomszédos népek ipari munkássága kiaknáz bennünket, elszegényedéssel, gazdaságilag eluyomással feuegeti az országot. Sorakozzunk és a mint azt egyesek hiszik, hozzunk áldozatot, pedig nem áldozat az, csak kötelességet teljesítünk saját véreink, a hozzánk tartozók és önmagunk iránt. A hol pedig csak kötelességet teljesít valaki, ott áldozatról nem lehet szó.

Hiszen csak rövid ideig kell majd beszerzéseinknél jelenlegi szegényes iparunkhoz alkalmazkodni, nem-okára ha belatják, hogy tőkékük, munkájuk biztosítva van, iparosaink és gyárosaink alkalmazkodni fognak szükségleteinkhez. Alig tettem a kezdő lépést, az első felhívást, elértem azt, hogy az egyes gyárosok a kiket minta és árjegyzék küldésére szólítottam fel, már is ajánlkoztak figyelembe venni gyártmányainknál mindazt, a mire beszerzéseinknél szükség lesz.

Most, természetesen agitáció szükséges ehhez és ha igen tisztelt szerkesztő Úr e cikkemet b. lapjában pártfogásába veszi, az agitatio sikeréhez nagyban hozzájárul. Kivánságára, esetleg rendelkezésére bocsáthatom az eddig megszerzett pár adatot, hogy hol és mi rendelhető meg. A tanügyi sajtó nyilvánossága úgy az ipari termelésnek, mint a gazdaságos és célszerű megrendelés-knek csak javára szolgálhat.

Kellően lelkes agitatio, állandó propaganda mellett az ifjú nemzdeknek hazai iparpártolása, mint a futó tűz terjedhet szét egész hazánkban, a szülők is b. állanak gyermekeik tanítványainak és az ily módon elérhető tömeges-bb fogyasztás képessé teszi iparunkat a megizmosodásra, úgy a termelt cikkek mennyiségére, mint minőségére és olcsóságára nézve. Ne panaszkodjunk öröklé szegénységünk miatt; de segítségünk önmagunkon: tanítsuk munkára a népet és adjunk nekik munkát.

Igy válhatik az istenadta Eldorádóból, a magyar szellem és kéz alkotásai által, igazán erős és nagy nemzet!

Balajthy Ilona.

H I R E K.

— Városunk új díszpolgára. A város törvényhatósági bizottsága 1903. évi február 20-án tartott rendes közgyűlésében Dr. Darányi Ignác v. b. t. t., földmivelésügyi m. kir. minisztert Pancsova város díszpolgárrá választotta egyhangu lelkesedéssel. A közgyűlés ezen ténykedését általános meglepedéssel fogadta a város polgársága, mert Darányi miniszter a tárczája körébe tartozó és a várost érintő számtalan ügyben a városra is mindig előnyösen döntött. Legutóbb is a téli kikötőnek állami kezelésbe való átvételével a várost csekélynek mondható áldozatát állagosan 10—15 ezer korona évi tehertől szabadította

meg. Mattanovich Adolf polgármester távirati értesítését a miniszter igen meleg hangon köszönte meg. A díszoklevél átadására egy nagyobb küldöttség választott. Ennek tagjai. Mattanovich Adolf polgármester vezetése alatt Christián Antal, Graff J. Pál, dr. Lazarevics György, dr. Alexics Szilárd, dr. Scsitinszky Adolf, dr. Radda Ignác, dr. Karattur Arthur és Pavlovics György.

— **Városi közgyűlés.** A város törvényhatóság bizottsága 1903 évi február hó 20-án tartotta az évi első rendes közgyűlését Bajai Zákó Milán főispán elnöke alatt, melynek lefolyásáról adjuk a következő tudósítást:

1. A város polgármesterének és több bizottsági tag indítványára a közgyűlés Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi m. kir. minisztert felkéséssel és egyhangulag a város díszpolgárává választotta.

2. Polgármester havi jelentése kapcsán Winterfeld János az ipartestület által másfél év óta beadott építészeti szabályrendelet tárgyában interpellált. Falstván a közegészségügy elhanyagolt voltát tette szóvá, különösen a piaczon áruított élelmiszereket, hogy romlott húst adnak a vásárosok; feleltette, hogy a fertőző betegségekben megbetegedők nagy százaléka elhal; meginterpellálta a polgármestert azért is, hogy a közgyűlési határozat dacára, a dobszóval szokásos közhírétételnél még mindig mellőzik a magyar szót, hogy a tanács németül levelez a különböző osztrák-magyar konzulátusokkal, felvilágosítást kért hogy a Barajevác és Szandulovics gymnasium alapköltségét miért nem adatnak már 1886 óta sem ösztöndíjak sem segélyek? A polgármester válasza, hogy az építészeti szabályrendelet a jogügyi bizottságnál van, hogy az élelmiszerek ellenőrzése és megvizsgálása, a dobolszóló a magyar szó használata a német levelezés megszüntetése iránt intézkedni fog, valamint hogy a Barajevác-Szandulovics féle alapok tárgyában — melyeknek alapító levelei 1886 óta fekszenek a miniszteriumban — a jövő közgyűlésnek konkrét javaslatot fog tenni — tudomásul vétetett; úgyszintén a havi jelentés.

3. Belügyminiszteri 131.763.902 sz. leirat az 1093. évi városi költségelirányzatok jóváhagyása tárgyában. — Tudomásul szolgál; a ipari- és gazdasági kiállítás céljára felvett, de a miniszter által törölt 6000 korona kiadási tétel érdekében új felterjesztés intéztetik.

4. A december 3-án tartott számonkérőszéki ülés jegyzőkönyvének bemutatása. — Tudomásul szolgál.

5. Egy II. oszt. számtiszt választása. — Elhalasztott, az általános tisztújítás alkalmával betöltendő.

6. A gazdasági ismételi iskola és a vele kapcsolatos mintagazdaság ügye. — E célra 20 hold föld és építkezésre 20 000 kor. szavaztatott meg.

7. Javaslat a mezői rendőrség újjászervezése tárgyában. — Elfogadott.

8. Egy városi komp beszerzése. — A városi tanácsra bízott.

9. Jelentés, a helybeli Népbanknak a „Mária Valéria” árvaház alap javára tett adományáról. — A 600 kor. adomány köszönettel tudomásul vétetett.

10. Csizmás Katalin kérvénye 74 kor. 80 fill. községi pótdó törlése iránt. — Töröltetett.

11. Weisz Zsigmond kérvénye 321 kor. 63 fill. községi pótdó visszafizetése iránt. — Visszafizetettik.

12. Mandresevics Jęfta kérvénye 246 kor. községi pótdó visszafizetése iránt. — Visszafizetettik.

13. Bogosvayevics Vlasztimir tanácsnok szabadság meghosszabbítási ügye. — 3 havi szabadság engedélyeztetett.

14. Szabadság iránti kérvények — Roth Ferenc tanácsnok és Lestyanszky János főkapitány 6—6 heti szabadságot kapott.

15. Prinzer Jozefa szülésznői oklevelének kihirdetése. — Kihirdetettik.

16. Huber János kérelme kőszén lerakodási hely bérlet megújítása iránt. — A bérlet 3 évre meghosszabbított.

17. Jelentés arról, hogy Kada György számtiszt tisztí ovadékat még le nem fizette. — Függetlenül tartatik.

18. A Pesti hazai első takarékpénztár egyesület levele, a folyó számla letétek kamatai után fizetendő tőke kamatadó levonása iránt. — A városnak ott elhelyezett 3878 kor. felmondatik.

— Az áll. polgári leányiskola kérdése imár véglegesen el van döntve. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ugyanis a város azon kérelmére, hogy itt helyt felsőbb leányiskolát és ne polgári leányiskolát létesítsen a napokban válaszolt. A miniszter leiratában

azt mondja, hogy főleg pénzügyi okok miatt nincs most azon helyzetben, hogy Pancsován felsőbb leányiskolát állítson, hogy városunk leánynevelése azonban ne szenvedjen, hajlandó a mostani felső leányiskolát még ezen évben polgári leányiskolává fejleszteni és azt egy két évfolyamú női kézimunka tanfolyammal bővíteni. Hajlandó ezenkívül polgári leányiskola számára teljesen megfelelő palotát emelni, melyhez a város csak a telket adja. A telek kiválasztására egyik építész-mérnököt küldte ki. Az építést azonban megkezdik úgy hogy a szeptemberben kezdődő tanév már új otthonába találja a polgári leányiskolát. A polgári leányiskola megnyitásával és két évi kézimunka-tanfolyammal leánynevelésünk a lehető legjobb irányt nyerni. Reméljük, hogy a telek kérdését is a város minél előbb meg fogja oldani.

— **A kereskedelmi Bank közgyűlése.** A „Pancsovai Kereskedelmi Bank és Takarékpénztár Részvénytársaság” február 15-én tartotta IX. évi közgyűlését az intézet Gromon utcái épületében. A 23 részvényes által letétbe helyezett 1026 részvény 201 szavazatot képviselt. A mindinkább fejlődő intézet köztisztületben álló önzetlen elnöke Huber János a közgyűlés szabályszerű egybehívásának és a határozatképesség megállapítása után nyitotta meg és vezette a töle megszokott tapintattal a közgyűlést, melynek jegyzőkönyvvezetőjével Jovanovics Milán, a bank titkárát kérte fel. Az igazgatóság jelentése és az 1902. évi zárószámadás valamint a felügyelő bizottsági jelentés tudomásul vétele után a felmentvény megadott. Az igazgatóság tagjait 3 évre újból és egyhangulag megválasztott: Huber János, Radosza Vlyevics Vazul, Maunó György, Fischer András, Germann Nándor, Wittigschlager Károly és Haím Henrik. Az igazgatóságnak és az intézet tisztviselőinek ügybiztoságukért a közgyűlés jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Az osztalék kifizetése február 16-án vette kezdetét.

— **Előadás.** A továbbképzőtanfolyamon szombaton (f. hó 28-án) a felső leányiskola helyiségében a szokott időben Reich Gáborné áll. felső leányiskolai tanítónő tart előadást.

— **Színházi előadás.** A pancsovai férfi dalegyesület holnap f. hó 13-án a „Trombitás” szálloda nagytermében táncmulatsággal egybekötött színi előadást rendez. Színpad kerül L' Arronge „Mein Leopold” című 3 felvonásos eredeti népszínműve, melyben a szerepek a dalegyesület legkiválóbb és kipróbált műkedvelői között vannak szétosztva a mi már előre is biztosítja a darab sikerét. Az érdeklődés az estély iránt oly nagy, hogy a tisztelt közönséget figyelmeltjük a pontos megjelenésre, mert az előadás pont fél 8 órakor kezdődik. Mint értesültünk a jegyek nagy része már elkel, s azért figyelmeztetjük az érdeklődőket, igyekezzenek még ma jegyeiket a Wittigschlager C. féle könyvkereskedésben megváltani, mert különben megtörténhetik, hogy egy élvezetes estélytől elesnek.

— **Vásár.** A múlt héten megtartott országos pótlállat-vásár közepes felhajtással folyt le. Szarvasmarha keveset hoztak eladásra azonban annál több sertést és juhot.

— **A Pancsovai Iparosok Dalegyülete** ma február 22-én mulatságosnak ígérkező „Jux-estélyt” rendez a Trombitás szálló nagytermében. Két énekes bőhozzat kerül előadásra.

— **Fiatal tolvajbánda.** A véletlennek köszönheti Schmutz József czukrász, hogy üzletének nem is sejtett ingyen vevőit megismerje. Szerdán este az üzletajtó csempéje szava szölitotta el a vacsorától. A czukrászdában egy inast talált a ki nagy alázattal egy darab süteményt kért. Mig kiszolgáltá észre vette, hogy egy néhány percczel előbb kinyitott likőrös üveg az asztalról hiányzik. Rögtön kérdőre vonta a gyanusnak tetsző inast, ki azonban a legnagyobb indignálással tiltakozott a gyanúsítás ellen és miután tényleg a meglehető nagy üveg nem volt nála az inast eleresztette. Titokban azonban megfigyelte. Az inas roham lépésben a Gromon utcába szaladt, hol is néhány társa várakozott reá és éppen akkor adták neki át a likőrös üveget mikor a czukrász embere utolérte. A rendőrség kinyomozta, hogy egy öt tagból álló suhanc banda, mind nagyreményű iparostanonczok már 5—6 hónap óta lopkodják el Schmutz czukrászdájából a likőrös üveget. Este, az iskolából hazamenve mindig meglesették mikor senki sincs a czukrászdában. Akkor egy bement és az ajtó szomszédságában álló üvegek közül egyet kiadott a kívül maradt társainak. És mindig a pillanat műve volt. A csempézésre bejövőtől egész illedelmesen néhány fillért kért valamit és ezek sohasem vettek észre semmit. Hónapok óta üzték ezt a tolvajlást. A rossz utra févedt suhancokat a járásbírósnál feljelentették.

— **Mindenki tudja,** hogy a Mauthner-féle impregnált takarmányrépamag a legnagyobb termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág. — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

— **Kéménytűz.** A Zsurzsul Todor-féle almási uti házban hétfőn estén kéménytűz támadt, melyet a házbeliek azonban hamarosan elfojtottak.

— **A ragályos betegségek** száma csak nem akar apadni. A múlt héten volt 15 kanyaró, 2 vörheny, 1 tifus és 2 difteritisz eset. A tapasztalat bizonyítja, hogy ezen gyermekbetegségek korá tavasszal mindig nagyobb számban szoktak fellépni. Jó lesz tehát a gyermekeket a közeledő márciusi időjárástól megóvni.

— **Találtatott.** Egy csomag kis kulcs az ev. ret. imaház környékén találtatott és a rendőrségnél átvehető.

— **Hajozás.** Az I-ső szabadalmazott cs. és kir. dunagőzhajózási társaság ö s s z e s vonalain a teheráru felvételt február 20-án megkezdte.

A tüdővésztl való óvakodásról megjelent kis piros könyvecskéje a m. kir. belügyminiszteriumnak igen hasznos fölvilágosítója lesz a nép legalsóbb rétegeinek is a gümőkóról s az ellene való védekezés általános szabályairól. Mint ahogy a soká tartó szárazság nagyobb kárt okoz, mint a vihar, úgy a sorvadás esendben, rejtve, de vézesebben pusztít, mint a hirtelen jövő és gyorsan elmuló járványok. Elmondja a kis kité, hogyan óvakodjék a tüdővésztl az egészséges ember, mit kell tudni mindenkinek a tüdőbaj ragályosságáról, a jó levegő, naptény és jó táplálkozásokról, az izakosság szerepléséről, a gümőkór előidézésében, s végül hasznos tanácsokat ad a népszerű utmutató, hogyan éljenek a már tüdőbajos emberek. A füzetkét a magyar királyi kormány nagy számban jutatta szétosztásra.

A magunk javáért. Nagy jelentőségű mozgalmat indított Balajthy Ilona úrhölgy, a szabadkai áll. tanítóképző intézet lelkes igazgatója. Maga ad számot róla lapunk más helyén közölt cikkében, felhívjuk reá minden rendű és rangú iskolánk érdemes vezetőségének, de felhívjuk reá minden magyar embernek figyelmét. A hazai ipar felvirágoztatására tett egy kísérletet nevezett igazgatónő; kérs 1 fordult növendékeihez felszólítva őket, hogy ezentul csak hazai gyártmányú szövetet, vásznat, cipőt, szövött árukat stb. vásároljanak. Meglőzőleg érintkezésbe lépett egy csomó iparteleppel s gyárral s így utasított, mintákat is adhatott az új irányú beszerzésekre nézve. Láttva azt az óriási lelkesedést, a melyet felszólítása a leánykák, azok hozzátartozói és a város közönsége körében keltett, elhatározta, hogy a hazai iparpártolás hasonló módjira szölitja fel a népoktatási intézetek vezetőit. Az intézet növendékei a folyókon, osztályokban csoportosulnak s megbeszélik terveiket, a teendőket a hazai ipar fejlesztése körül. Mind a 200 növendék olcsó, magyar gyártmányú kartont rendelt Seps-Szent-Györgyről. Egyenlő költségeket varrnak, a helybeli cipészeket felszölitották, hogy mutassák ki, honnan szerzik a bőrt; papirkereskedők számlákkal bizonyítsák, hogy magyar gyártmányt árulnak stb. Száz tervvel mennek igazgatójukhoz, melyek közül nem egy igazán megfontolásra méltó, de nemcsak terveznek, hanem cselekednek és buzdítanak is! A IV. osztályosok tervbe vettek egy az intézetben általuk rendezendő hazai iparkiallást, a mely a tanuló ifjúság összes szükségletét bemutatná, persze egyttel egyik hazai gyártmány stb. Újból is ajánljuk az említett felhívást olvasóink meleg figyelmébe, mert azt hisszük, hogy a nemes példa csakugyan követésre méltó, mert következtetésében áldásos lesz s ennyit csak megleltünk a magunk javáért.

— **Hítetlenek,** a kik egészséges napjaikban a mesterséges fehérnyekészítmények értékét kétségbe vonták, már sokszor, ha gyomruk a természetes eledelt képtelen volt megemészteni, ilyen erősítőszerek használatát után azoknak hívei és partolói lettek. Hosszabb idő óta a pácienseknél legnagyobb elterjedtségnek és kedveltségnek örvend a Somatose. Magas fehérnyetartalmanál fogva az izomgyarapodáshoz szükséges anyagokat könnyen emészthető töményalakban szolgáltatja.

Jövedelem. Új évre Északamerika kimutatja vagyónának szaporodását. Pierpont Morgan az elmúlt évben 40 millió dollárt, 200 millió koronát „keresett”. Rockefeller, az olajkirály, azonban még felülmúlja Morgant. Vagyona csaknem megkétszereződött, és most 200 millió dollár, egy milliárd koronára rug. Rockefeller neurég kijelentette: „Vagyonomat még ötven millióig megközelítőlég sem tudom becslüli.”

A párisi világkiállításon „GRAND PRIX” a legnagyobb kitüntetés.

A magyar királyi államvasutak gépgyárának vezérügynöksége BUDAPEST, V. ker. Vaczi-körut 32. szám.

Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejtű göcséplőkészleteit, 14, 16 és 20 lóerejtű COMPOUND-LOKOMOBILJAIT és végre

„MILLENNIUM” legújabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó- és kéve-kötő-aratógépeit, továbbá ACZÉLÖNTÉSŰ EKEFŐVEL ELLÁTOTT EKÉIT és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Kizárólagos képviselők: Singer és Palmer, Temesvár.

Van szerencsénk ezennel közölni, hogy

Annai rúdosunk

és

Resiczai lemezeink

a hatóságilag bejegyzett

Korona farkas **minőségi védjeggyel**

vannak, ellátva, mit figyelembe venni kérünk.

Szabadalmazott osztrák-magyar állam vasút társaság, magyar bányái, hutái és uradalmainak igazgatósa.

Táncziskola-megnyitás.

Van szerencsém a mélyen tisztelt közönség szívés tudomására hozni, hogy **folyó évi márczius hó 17-én kedden,** a "TROMBITA"-szálló nagytermében egy 6 hétre terjő

sárthörű táncziskolát nyitok.

Tánczórak növendékek számára: **kedden, szerdán, szombat és vasárnap d. u. 5-7 óráig; felnőttek számára: este 8-10 óráig.**

Beiratások szívességből elfogadjatnak a WITTIGSCHLAGER-féle könyvkereskedésben és ZSURZSUL & WUJITS urak divatárú üzletében, valamint márczius hó 5-étől kezdve alulírott nál, a "Trombita"-szállodában 8. ajtó szám alatt, naponta 1-3 óra közt.

Oktatás a legújabb tánczokban. Kívánatra magán-oktatás is nyújtatik. Tandj kezdőknek 16 K., ismétlőknek 10 K.

Kiváló tisztelettel

LOUIS ÁRPAD,
okleveles táncz és illemtanár a teniszvári és kir. győgségi hadapródiskolában.

Kivonat: A m. kir. Belügyminiszter úr Ó Exzellenstijának 1896. évi szeptember hó 15-én 50.743. sz. rendelete III. szakaszának a) pontja szerint idegeneknek a rendez. táncz-tanítás alatti szigorúan tiltva van a táncziskolába való belépés.

A Richter-féle Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszser, amely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik külsőre, csúznál és meghűléseknel.

Intés. Silányabb utazatok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak eredeti tleveket dobozokban „Horgony” védjeggyel és a „Richter” cégjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerész. Budapest.

Lichter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. **Rudolstadt.**

Dr. Lengiel F.-féle Nyirfa-balzsam.

Már maga az a nedv, mely a nyirfa törzséből, ha alba fűrészt eszközölként kifolyik, emberemlékezet óta mint a legkiválóbb szepítőszser ismeretes; ha azonban ezt a nedvet a felálló előírása szerint kémiailag uton balzsammá készítjük, akkor lesz csak kitűnő hatása. — Ha az arcot vagy más bőrhelyet ezzel este bekentjük, a bőröl már másnap reggel majdnem észrevehetően pikkelyek válnak le, miáltal a bőr vakító fehér és finom lesz.

Ez a balzsam elsimítja az arcon képződő ráncokat és himlőhelyeket és annak fiatalos arczsínát ad; a bőrnek fehérséget, finomságot és üdőséget kölcsönöz, a legtrüvidebb idő alatt eltávolítja a szepőket, bőrfoltokat, anyajegyeket, az orr vörösségét, bőr-aknákat és mindenféle bőrtisztatlanságot. Egy korsó ára használati utasítással együtt 1 fnt 50 kr.

Dr. Lengiel-féle Benzoe-szappan
a legnyihább és leghasznosabb szappan a bőr részére, különlegesen preparálva darabonként 60 kr. — Kapható minden nagyobb gyógyszerárban. Főraktár Budapestben **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerárban, Király-utca 12 szám.

Pancsovai látképes levelezőlapok

(legújabb felvételek)

igen szép egy- és többszínű fotolitografiai kivitelben kaphatók

Wittigschlager C.
könyvkereskedésben, Pancsován.

SZŐLŐOLTVÁNYOK

székény minőségben és európai nemes gyökéres és sima vesszők mélyen leszállított árakon. Oltványok ezre 90-100 ft.

Mindenk a legkiválóbb bor- és eszencefajokból fajtászat, teljes jótállással. Ha a szállítvány a megrendésnek meg nem felel, úgy az oda- és visszazállítás költséget, valamint a megrendelő által kifizetett árakat hiány nélkül azonnal visszatüzetem. Így mindenki ebbe a sükségletét az én költségemen házához szállítva tekintheti meg.

ÉLŐKERITÉS.

Gleditschia esemeték és magvak.

Orvosi töltés, igen gyorsan fejlesz süvénytüvény. Ez az egyedüli, melyből oly trükos kerítés nevelhető pár év alatt, rendkíli esékly kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy hogy a bekerített részek teljesen kilesesül zárhatók. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott útmutató és kérésre a maga helyén megköltetik.** Bővebb tájékozás végett számos fényképmű díszes arczjegyeket ingyen és bérmentve küldetnek rendelési költészettség nélkül. Az arczjegyzésen kívül egy oly könyvet kap ezzel, ki ezimé egy levelezőlapon tudatja, mely nemes az a ház vagy család, ahol annak tartalmát hasznára ne fordítanák, városom, falum, pusztám, gazdag vagy szegény családunk egyaránt. Így még azoknak is érdekesen áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.

Diócsemeték. Kétféle, óriási jüvedelmű biztosító vállalat fogva, ennek tenyosítása majd minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Cím: „**Ermetéki Első Szőlőoltvány-Telep,** Nagykúnya u. p. Székelyhid. 20-11

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi angol Balzsamja

Egészségügyi hatóságilag megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek felszerelése kereskedelmi törvényileg bejegyzett mintavédőem alatt áll.

Ezen Balzsam belsőleg és külsőleg egy gyvt. És pedig: 1.) Mint eddig elérhetetlen hatású gyógyszer a tüdő és a mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot, és megszünteti a kivetést, csillapítja a fájdalmat okozó köhögést és meggyógyítja még a régebbi keletű iflyajta bajokat is. 2.) Hatá a kitűnő t-rokgyuladással, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. 3.) Minden lázat alaposan elhajt. 4.) Megelőző gyorsan gyogyít gyomorgöröcsket, költit és gyomorszakadást. 5.) Enyhéhatású hasiast és vértisztító s er, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és melancholiát, erősíti az étvágyat és az emés tést. 6.) Kitűnően szolg l fogtásnál, od as fogak, szájrólhadis és minden fog- és szájbetegségnél, megszünteti a felbőgést, a száj és gyomorból erdő rossz szagot. 7.) Külsőleg használva mint esodátos gyógyszer szolgál minden sebnél, hőpörseknél, szemölcsök, égési sebek, elfagyott tagok, ruh. var és kintéseknél, megszünteti a fűzást, zúgást, szokatást, köszvényet, fűllást stb.

Ügyeljünk mindenkor szorgosan a zöld apácza-védjegyre, a mint az itt ábrázolva van. Hamisítások ol legjobban óvatosságtalnak, ha egyesesen a gyárból hozatunk er deti, behajlított kartonba helyezett 12 kis vagy 6 duplaüveget 4 koronáért, Bosznia és Hercegovinába 4 korona 60 fl.ért bérmen esen szállítva Ausztria Magyar ország bármely postaállomására. Kevesebb mennyiség nem küldetik. A küldés csak az összeg előre utalványozása vagy részletetés teljesítése esetén eszközöltek.

Miért szenved ön? mikor biztos gyóguásra nyújt kiltást ezen szer bármely sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes mlték söt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlelevelű rózsza (centifolia) kenőcsét

használjuk, mely rendkívül szívóerővel bír, s a seb k gyóguításában és a fájdalom csillapításában eddig utó érhetőtlenné ll. A valódi százlelevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekgyógyászatban, a fertőzés elkerülésénél, melkenyőnyelésnél, orránézésnél, mindennemű régi bajoknál, felrepedezett lábak és lábcsáráknál, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábknál söt esontásnál is; bőrt-, szárt-, lőt-, vágott és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszálankok, homok és sötét, füstök stb. kiszívás által való eltávolítására; mindenféle daganat, ki-nőves, karbunkulus, úrnövés, söt ráknál is; ujjakozás, kérdmárgánál, ályog, feltűrt ábak, mindennemű égési sebek, elfagyott tagok, betegeskedő fekvésű keltetkező sebek, nyakdaganatok, vértágnatok, fűldaganatok, és gyermekek ázott sebnél stb. stb. Szűtűdés esak az ősszeg előretut anyagosa után történi. 2 tégely ára portával, szállítólevéllel és csomagolással együtt 3 korona 50 fl.ért.

Köszönőiratok eredeti példányokban nagy számban állanak hozhet kintésre. Óva intem az érdeklődőket hatástanban hamisítványok megvételétől és kérem szigorúan ügyelni arra, hogy minden létegen a „Schutzange-Apotheke des Thierry (Adolf) in Pregrada” bei Rohitsch Sauerbrunn cégnek kell bejegyezve lenni.

Ezen két, gyóguhatásban felülmúlhatatlan szer nemes sola a áveteve megromlásnak, söt ellenke óleg, minél régebb, annál értékesebb, és hatá-sosabb; nem szenvednek sem a hidegség sem a forróság behatása alatt, emelőkora bármely évszakban szűkíthetők. Ezen két szer mindem mindig javulást és segélyt eredményez, tegyük is az orvos segélyének igénybevétele óig. Természetesen mellőzni kell mindig más, hamisított szernek, vagy iflyajta okozó erőtlen értéket, a hatá-nélküli úgynevezett pótszernek használatát, — melyekért csak ezáltalani, dobjuk ki a pénzt, — hanem maradjunk meg mindig e-n két, rögóta bevált, ócsa és megbízható szer használatánál, melyeknek mint teljeson ártalmatlan, világzserre ismeretes szernek, minden család-nál b rmeley esh-tőségnek előfordulni szakti készenletben kellene lenniök. A dol-ezen szeret nem voltának kaphatók a fent leirt, valódiságot bizonyító véd-jeggyel ellát, a onét legezészerűbb direkt rendelni a követ. ezó címzéses:

An Apotheker Thierry (Adolf) Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Közponi raktár Budapestben Török J. gyógyszerárban, Zagrábban Mittelbach 8. gyógyszerárban és Bécsben Brady C. gyógyszerárban.

Diätetikus szer!

Gyomor bajosoknak!

Minél azoknak, kik meghűlés, a gyomor túlterheése, hiányos, nehezen emészthető, avagy túlfűrtő vagy hideg ételök élvezete, továbbá rendetlen életmód által maguk-nak gyomorbajt, mint:

gyomorhurut, gyomorgöröcs, gyomorfájdalom, nehéz emésztést vagy elnyálkásodást

szerez ek, ezennel egy jó háziszser ajánlatik, melynek kitűnő hatásai már évek hosszú során át kipróbáltatnak. Ezen szer az

Ullrich Hubert-féle növénybor.

Ezen növénybor kitűnő, gyóguhatású füveköl jó borral van készítve, mely erősíti és élénkíti az emésztő szervezetet. A növénybor megszünteti az emésztési zavaro-kat s elősegíti az egészséges vér képződését.

A növénybornak ideje korán való használatával legtrübször még esirájában elfojtható minden gyomorbántalom. Ezért tehát el nem mulasztandó, a növénybor idejekorán használni. Ely jelesége, mint: fűfájás, felbőfenes, gyomorgöröcs, felfűvadás, emélgés hányással, mely bajok krónikus (elavult) gyomor bajnál különösen heve en jelentkezik, nehányzori ivás után eltűnik.

Székrekedés és annak kellemetlen következményei, mint szorulás, költikafájdalom, szívdobogás, álmatlanság, valamint vérszorulás a májban, lépben és kapuérrendszerben (Hämorrhoidal-bántalmak) növényborral gyakran igen hamar megszüntetnek. A növénybor megszünteti az emészthetlenséget és eltávolítja a gyomorból és belekből könnyű szék által az ártalmas anyagokat.

Száraz, sápadt arczszin, vérhiány, erőtlenség legtrübször a rossz emésztés, elégtelen vérképződés és a máj beteges állapotának következményei. Ely egyének étvágyhiányval, ideges ellankadás és rossz kedélyhangulat mellett, fejfájással és álmatlan eszakkal lassan elsatynulnak és sirba szállnak. A növénybor az elgyengült életerőnek új lendületet kölcsönöz. A nő énybor fo-ozza az étvágyat, elősegi az emésztést és táplálkozást, előmozdítja az anyagserét, siettetni a vé képződést, csillapítja a felzúgott ilégeket s új életkedvet teremt. Számos elismerés és köszönő-irat bizonyítja ezt.

A növénybor kapható üvegenként 3 koronáért és 4 koronáért Pancsova város gyógyszerárban, továbbá, Hom liez, Bresztovics, Belgrád, Zimouy, Bataj-nicza, Új-Pázu, Ó-Pázu, Glogon, Almás, Franzfeld, Rév-Ujtalu, Román-Petre Károlyfalva, Alibunár, Dolova, Mramorák, Bavaniste, Temes Körtöl, Szendrő, Pozsarevics, Aleksandrovics, Palánka, Parezány, Aran-jel vész, Ml. Valjevo, Obrenovics, Sabacz, Sasinski, Mitrovics, Lacarak, Ruma, Ireg, India, Új-Karlovics, Slankamen, Titel, Perlasz, Farkas, Tor-Sziget, Ozora, Tor-Vasathely, Dobrica, Kevi-Szölös, Vég-Szent-Arhály, Temes-Paulis, Jaszenova Vacsógváj, Fehértemplom, Palánka, Gradiste, O-Mulova, Új-Moldova, Petrovics, Svilajnovics, Krugavics, Gen. Mila-hovics, Reska, Loznica, Janja, Belina, E devik, Cserovic, O-Puttak, Karlova, F.-Kovil, Pétervárad, Ujvidék, Versecz stb. gyógyszerárban, valamint Magyarországon és Ausztria-Magyarország minden kisebb és nagyobb helyiségének gyógyszerárban.

Azonkivül a pancsovai gyógszertár szűkítöl 3 és több üveg növénybort eredeti áron Ausztria-Magyarország minden részébe.

Utazatóktól óvakodjunk.

Kérünk határozottan **Ullrich Hubert-féle növénybort.**

FŐRAKTÁR Pancsova részére **RADDA FRIGYES** gyógyszerárban az „Angyalhoz”.

Diätetikus szer!